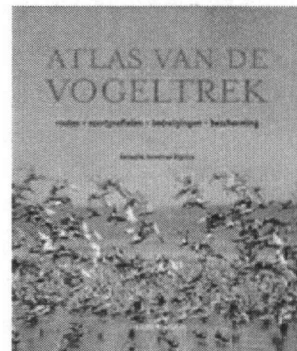

Boekbespreking

door Fred van Klaveren

Jonathan Elphick: "Atlas van de Vogeltrek"

Waarom is het kijken naar vogels zo leuk? Het is het mysterie! De spanning die je buiten ervaart: wat zal ik vandaag voor vogels zien? Hoeveel of welke soorten? Gedurende de momenten dat vogels op reis zijn neemt die spanning toe. Zomervogels vertrekken en wintergasten arriveren. Maar waar gaan ze heen en waar komen ze vandaan?

Naar deze bewegingen van vogels wordt al lange tijd onderzoek gedaan. De interesse in vogeltrek was al gewekt op het moment dat vogels door onze verre voorouders nog alleen als voedsel werden beschouwd. Op dit moment vliegen vogels, voorzien van geavanceerde technologie over wereldzeeën en kunnen worden gevolgd door middel van satellieten.

Over onderzoek naar vogeltrek zijn onder andere in ons land een aantal goede boeken uitgegeven. De recent verschenen "Atlas van de vogeltrek" geeft een uitgebreide uitleg over de vele onderwerpen die aan vogeltrek zijn gerelateerd. Over de invloed van ijsstijden op de ontwikkeling van vogelsoorten en trekwegen, tot en met de bedreigingen die vogels op hun reizen tegenkomen. Daarnaast zijn vijf werelddelen met de bijbehorende vogelsoorten onderscheiden. Op een overzichtelijke en ook voor beginnende vogelaars begrijpelijke wijze is de vogeltrek beschreven over zowel het noordelijk halfrond (Noord-Amerika, Europa en Azië en de Noordpool), als het zuidelijk halfrond (Zuid-Amerika, Afrika en Australië). Daarnaast komen ook de trekvogels van de tussenliggende oceanen en de Zuidpool aan bod. De titel 'Bijna trek' voor de uitleg van het invasieachtig voorkomen van bepaalde soorten (bijvoorbeeld Notenkraaker en Pestvogel) is wat verwarrend. Wel is deze titel illustratief voor de discussie die momenteel speelt over de benaming, die deze vorm van trekbewegingen van soorten uit gebieden die grenzen aan de Noordpool uiteindelijk zou moeten krijgen. Het laatste onderdeel van deze uitgave, de trekvogelcatalogus, geeft voor honderden vogelsoorten een zeer bondig beeld van de lichaamsbouw en de gebieden waarbinnen de trek van de betreffende soort plaatsvindt. Dit deel geeft de indruk compleet te zijn, maar dat is hij allerminst. Indien door de samensteller gekozen was voor een selectie van een klein aantal karakteristieke en ook gewonere soorten, was dit minstens even informatief geweest.

De enorme hoeveelheid beschikbare informatie over vogeltrek is op een professionele wijze bewerkt en gebundeld. Het boek is rijk en prachtig geïllustreerd en van een prettig leesbare tekst voorzien. Maar het boek bestond al! Bovengenoemde versie is een vernieuwde heruitgave van de atlas uit 1996, van de hand van dezelfde samensteller en onder de titel 'Wereldatlas van de Vogeltrek'. Dit wordt echter niet in de colofon vermeld. Hoewel het vrijwel een exacte kopie is van de eerste versie, tot en met de literatuurlijst toe, heeft de uitgever veel moeite gedaan om de nieuwste versie eigentijdser, informatiever en sprekender te maken. Afgezien van een aantal schoonheidsfoutjes is dat gelukt. Het is mijns inziens echter een gemiste kans, dat de mogelijkheid om meer recente kennis over vogeltrek uit de tussenliggende periode van twaalf jaar te verwerken, niet is benut. Alleen al in ons land is veel bekend geworden over de verspreiding en herkomst van onder andere ganzen door onderzoek met halsbanden. Daarnaast leveren geringde en gezenderde vogels veel nieuwe informatie op en intensief wetenschappelijk onderzoek naar onder andere wad- en watervogels heeft een schat aan gegevens voortgebracht. De waardevolle gegevens van de in Nederland gestationeerde trektelposten hadden eveneens een bijdrage aan deze uitgave kunnen leveren. Overigens is in heel West-Europa veel meer bekend geworden over vogeltrek. Dit had deze atlas zoveel waardevoller en wetenschappelijker kunnen maken dan nu het geval is, zonder afbreuk te doen aan de leesbaarheid. Desalniettemin blijft dit boek een bundeling van zeer bruikbaar materiaal, dat op een frisse wijze wordt gepresenteerd. Een behoorlijk complete uitgave, boordevol vogels en met verrassend veel informatie voor ieder die in het fenomeen vogeltrek en in trekvogels is geïnteresseerd. Van harte aanbevolen!

Jonathan Elphick 2007. Atlas van de vogeltrek. Routes, soortprofielen, bedreigingen, bescherming. Tirion, Baarn. Harde kaft, 176 pag. Formaat: 29,8 x 25,5 x 1,8 cm.
ISBN 978 90 5210 690 8
Prijs: € 29,95